

KPMG Perspektifinden Turizm Sektörüne Bakış

2022

KPMG Türkiye

kpmg.com.tr

İçindekiler

Genel Değerlendirme	5
Küresel Görünüm	7
Ziyaretçi sayılarında artış yaşanıyor	11
Bölgesel performanslar olumlu yönde gelişmekte	13
Ukrayna-Rusya etkileri	15
Enflasyonist baskıların artışı	27
Yerel Görünüm	19
Rusya ve Ukrayna Pazarı Hariç Ziyaretçi Sayılarındaki Tablo Olumlu	21
Beklentiler	25

Genel Değerlendirme

Turizm sektörünü tanımlamak diğer sektörlerden farklı olarak net bir ürün bulunmaması nedeniyle güçtür. Turizm; konaklama, ulaşım, turistik yerler, seyahat şirketleri ve daha fazlası dâhil olmak üzere birçok aktörü bünyesinde barındırmaktadır. Salgınlar, terör saldırıları, doğal afetler, siyasi olaylar vb. krizlerden en çok etkilenen sektörlerden biridir. Çünkü bireyler öncelikle vazgeçilmez ihtiyaçları olan temel ihtiyaçlarını ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılamakta ve seyahat talebini ertelemektedir.

Küresel olarak turizmin GSYİH' ye doğrudan katkısı 2021 yılında yaklaşık 5,8 milyar ABD dolarıydı. Turizm, küresel GSYİH' ye önemli ölçüde katkıda bulunsa da, 2020 yılının başlarında başlayan küresel koronavirüs pandemisinden ciddi şekilde etkilendi. Ancak sektörün karlılığı da göz önüne alındığında, birçok ülke seyahat ve turizmin gelişmesini sağlayan politikalara yatırım yapma konusunda teşvik vermeyi sürdürmektedir.

Açıklanan verilere göre 2021 yılında gerçekleşen uluslararası seyahat sayısı 400 milyon seviyesinden 415 milyona yükseldi. Yaşanan artışa rağmen uluslararası seyahat sayısı, pandemi öncesi dönem olan 2019 yılının %72 altında kaldı. Pandemi öncesindeki seviyelere 2024 yılı veya sonrasında ulaşılacağı öngörüsünde bulunuluyor.

Küresel turizm endüstrisinin dijitalleşmesi konusu 2021 yılında ön plana çıkan başlıklar arasındaydı. Seyahat mobil uygulamalarının küresel geliri 2021'de bir önceki yıla göre %38 artarak 296 milyar ABD dolarına ulaştı. Pandemi; sosyal mesafe ve hijyen endişeleri, tüketicileri yüz yüze hizmetler yerine dijital alternatifleri kullanmaya daha istekli hale getirerek, bu sektörün dijitalleşmesini hızlandırmada önemli bir rol oynadı. Bu bağlamda, seyahat güvenliğini artırmak için ana teknolojiler arasından temassız mobil ödemeleri tercih edilmekte. Turizm endüstrisinin dijitalleşmesi sayesinde birçok tüketici, seyahatleri için çevrimiçi seyahat acentelerine yönelmekte ve/veya kendi seyahatlerini rezerve etmesi giderek daha yaygın hale geliyor.

2022 yılında devam eden tedarik zinciri aksamaları ve yüksek enerji fiyatları ile birlikte enflasyonun uzun süre yüksek seviyelerde devam etmesi beklenmekte. Küresel bazda riskler ve artan jeopolitik gerilimler diğer önemli etkenler arasında yer alıyor.

Seyahat kısıtlamalarının hafifletilmesiyle beraber, yüksek olan petrol fiyatları ve nakliye maliyetlerine rağmen veriler seyahatlerin arttığı ve turizm sektörünün büyüdüğü yönünde. Henüz geçtiğimiz iki yılın kayıpları telafi edilememişken Rusya' nın Ukrayna' ya askeri müdahalesi uluslararası turizm için aşağı yönlü bir risk oluştursa da 2022 yılında sektörün iyileştiği görülüyor.

Savaş Avrupa destinasyonlarına seyahatin emniyet ve güvenliğine olan güvenin azalmasını da beraberinde getirdi. Avrupa' ya seyahat için önceden yapılan rezervasyonlar olumsuz yönde etkilendi. Turistler hala seyahat etmeye istekli olsa da artan gıda, yakıt, enerji fiyatları harcama güçlerini azaltmakta. Bu da uzun kapanma döneminde olumsuz etkilenen ve kırılgan bir mali durumda olan oteller, restoranlar ve tur operatörleri için olumsuz bir senaryo oluşturuyor.

Özetle pandeminin 2020 yılında büyük darbe vurduğu turizm sektörü 2021 yılında yaralarını sarmaya başlasa da yaşanan toparlanma pandemi öncesindeki seviyelerin hala çok altında. Son iki yılı pandeminin gölgesinde geçiren ve kısıtlamaların kalkmasıyla umutlanan turizm sektörü şimdi savaşın etkilerinden endişe ediyor.

Keyifli okumalar.

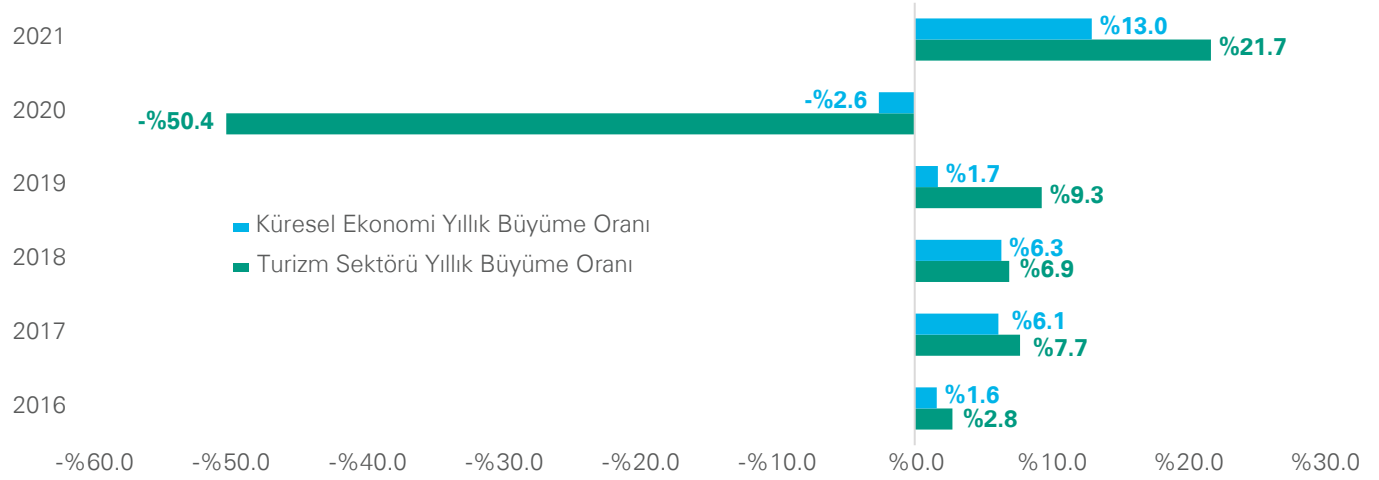
Küresel Görünüm

Sektör yaralarını sardı...

Pandemi döneminde tamamen kaybedilen 2020 yılının ardından 2021 yılında sektör yaralarını sarmaya başladı. Turizm sektöründe faaliyet gösteren tüm aktörlerin derinden etkilendiği iki yılın ardından aşılamanın yaygınlaşması ve sınırların açılması sektöre can suyu oldu. 2022 yılına gelindiğinde ise kısıtlamalar büyük ölçüde azaldı ve pandemi öncesi döneme dönüş başladı.

Pandeminin etkisinde yaşanan daralma ile birlikte 2019 yılında 9,6 trilyon USD'lik büyüklüğe sahip olan sektör 2020 yılını 4,8 trilyon USD büyüklükle kapatmıştı. Bu çöküşü takip eden dönemde küresel ekonomiden daha iyi bir performans gösteren turizm sektörü, reel sektörde olduğu gibi hızlı bir toparlanma göstermiştir.

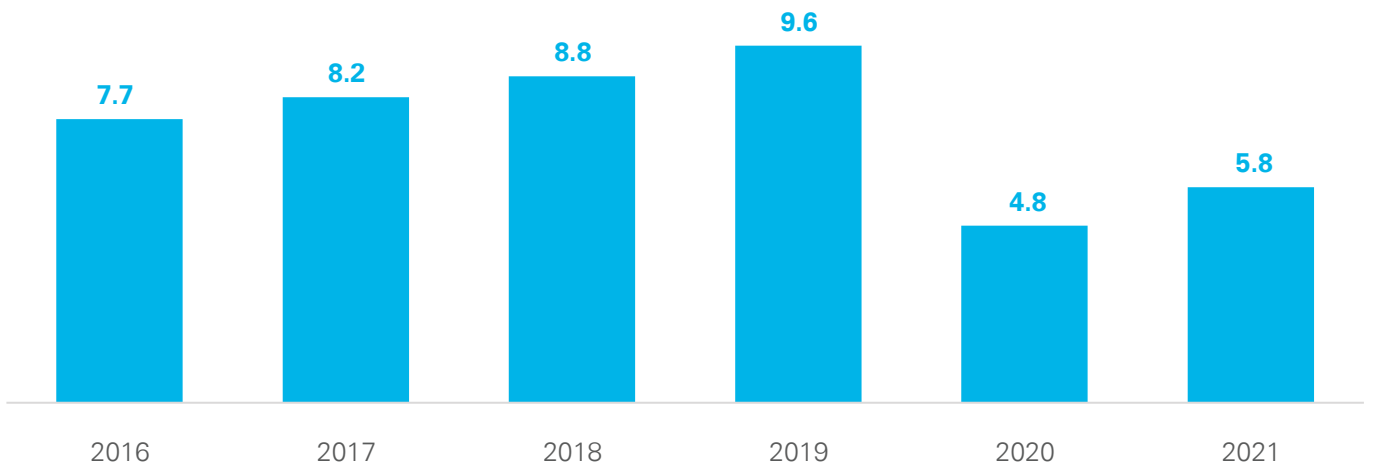
Küresel ve Sektörel Yıllık Büyüme Değerleri

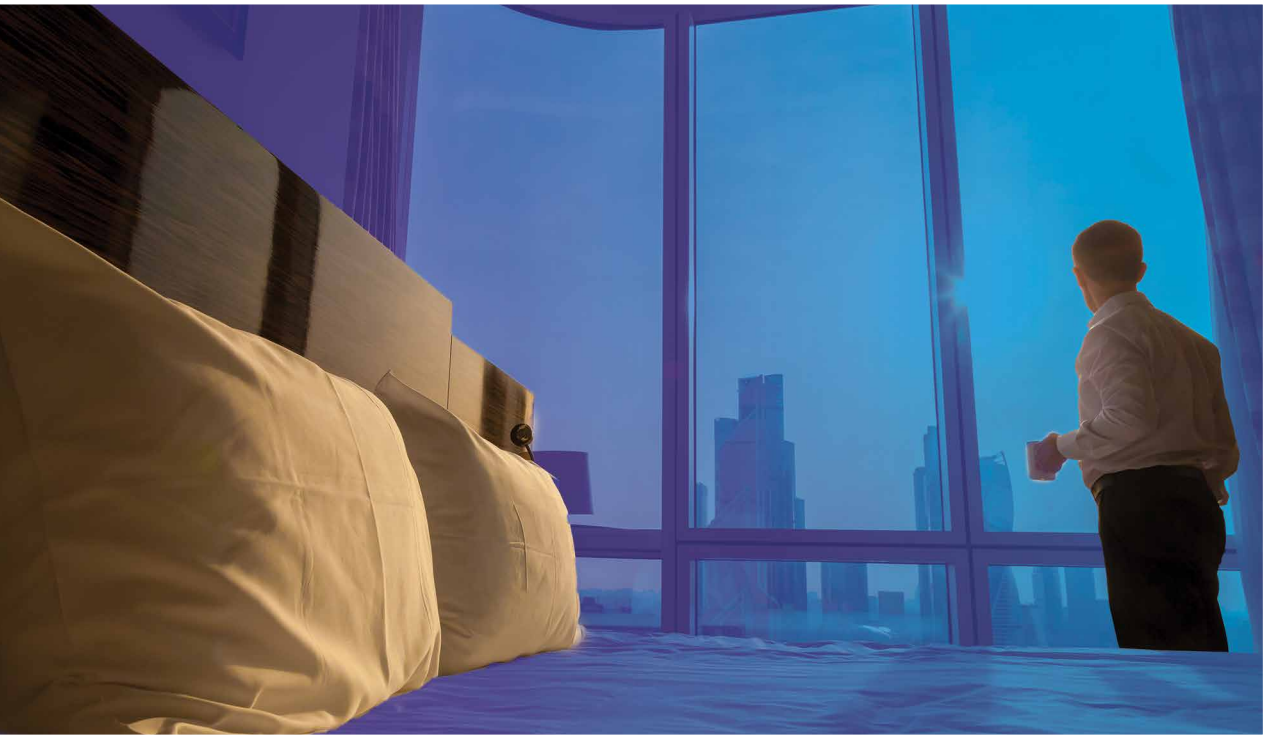
Kaynak: WTTC, OECD, Statista

Omicron varyantına rağmen aşılama sürecinin hızlanması kısıtlamaları büyük ölçüde ortadan kaldırdı. 2021 yılında aşılamanın artması ve sınırların açılmasıyla beraber özellikle yılın üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde sektörde dikkat çeken bir toparlanma yaşandı.

Küresel Turizm Sektörü Büyüklüğü (Trilyon USD)

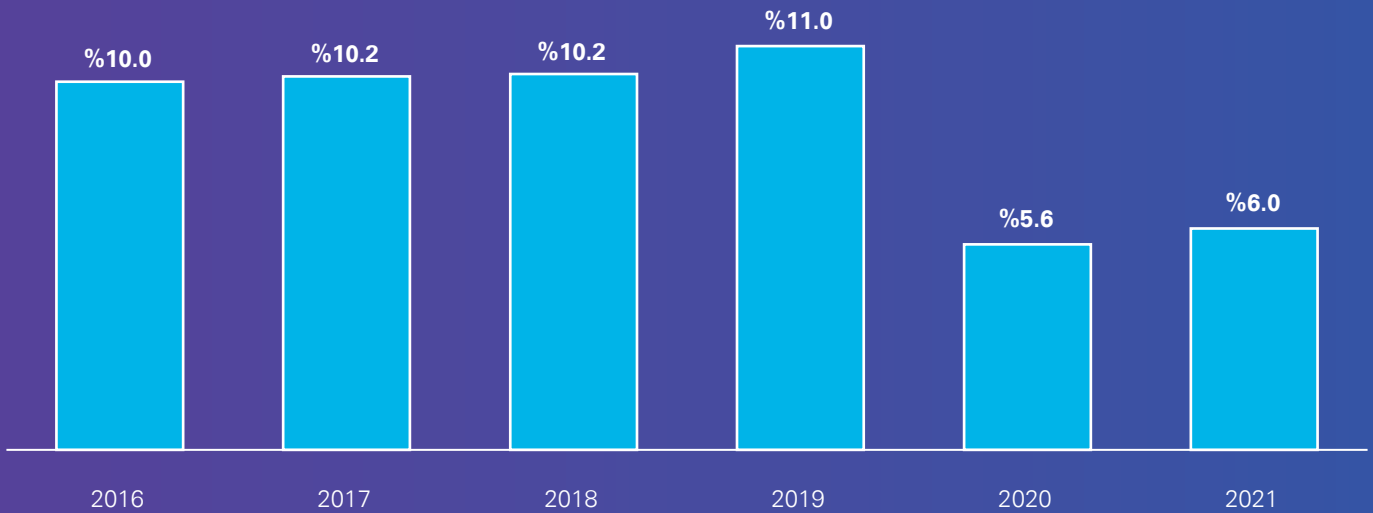

Kaynak: WTTC, OECD, Statista

Seyahat ve turizmin küresel gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYİH) toplam katkısı 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 21,7 arttı. Seyahat ve turizmin küresel GSYİH'ya katkısı 2021 yılında 5,81 trilyon ABD dolarına ulaştı ve 2020 yılından yaklaşık bir trilyon ABD doları fazla gerçekleşti, ancak pandemi öncesi rakamların altında kalmaya devam etti.

Küresel Turizm Sektörünün Küresel Ekonomiden Aldığı Pay

Kaynak: WTTC, OECD, Statista

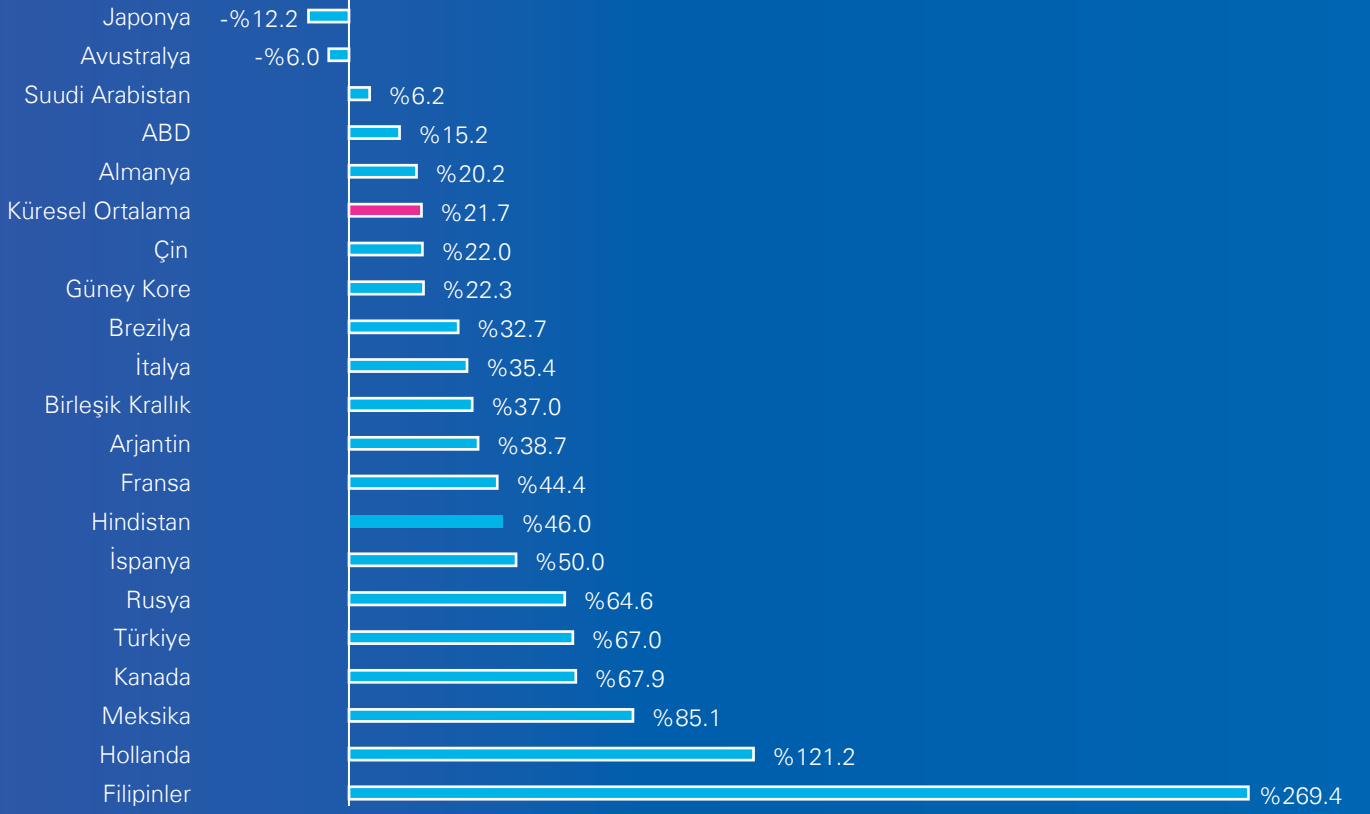
Pandeminin etkisi nedeniyle, küresel seyahat ve turizm pazarının 2020'de istihdamın yaklaşık 62 milyon azaldığı tahmin ediliyordu. Bu senaryo 2021'de iyileşirken, sektör dünya çapında 2019'a kıyasla hala yaklaşık 44 milyon daha az istihdam bildirdi. Genel olarak, Asya-Pasifik bölgesi, 2021'de 2019'a kıyasla yaklaşık 25,5 milyon daha az istihdam ile COVID-19 pandemisi nedeniyle en önemli istihdam kaybını kaydetti.

Tahmin edildiği gibi Çin, 2021'de 2019'a kıyasla yaklaşık 8,9 milyon daha az istihdam ile pandemi nedeniyle en yüksek sektör istihdamı kaybeden ülke konumunda oldu. Çin'i 8 milyon istihdam kaybı ile Hindistan ve 6.3 mio istihdam kaybıyla Amerika izledi.

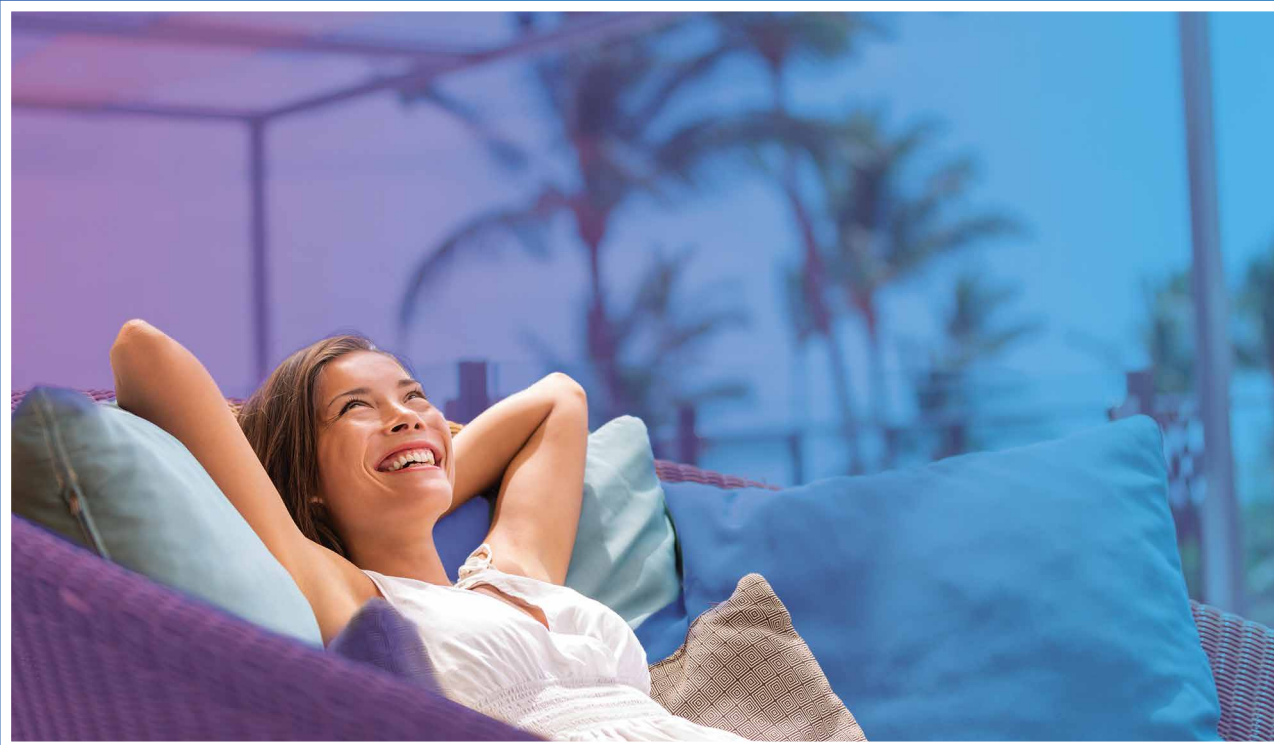
Turizmin GSYH'ye katkısı - 2021 yılı yıllık değişim oranları

Pandemi sürecinde sektörde G20 ülkeleri içinde en az kayıp yaşayan ülkeler bazında bakıldığında; ilk sırayı Filipinler, Hollanda, Meksika, Kanada ve Türkiye'nin aldığı görülüyor.

Turizmin GSYH'ye Katkısı - 2021 Yılı Yıllık Değişim Oranları

Kaynak: WTTC

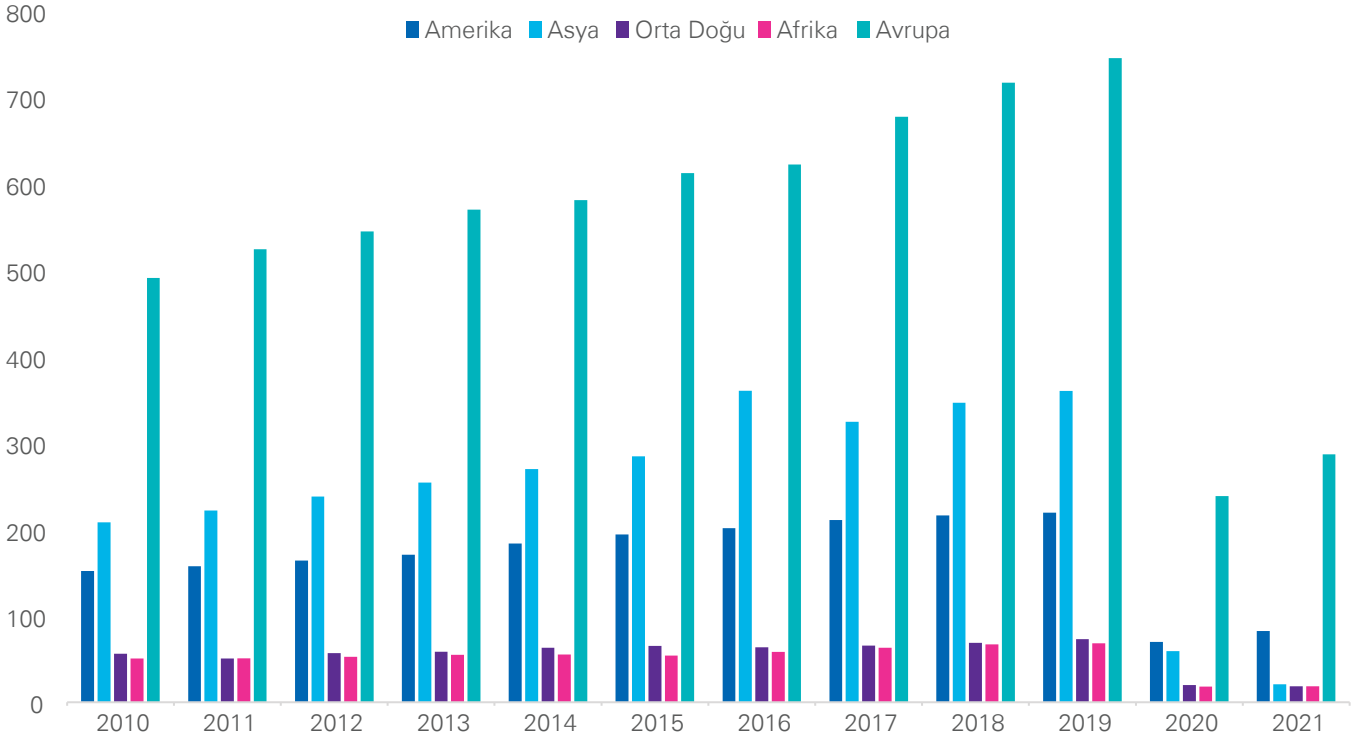

Ziyaretçi sayılarında artış yaşanıyor

Dünya çapında uluslararası turist varışlarının sayısı, pandemi nedeniyle 2020 yılında yaşanan keskin düşüşün ardından 2021'de bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 5,4 arttı. Genel olarak Avrupa, yaklaşık 287 milyon varışla 2021'de en yüksek gelen yolcu hacmini bildirdi. Bu rakam yıllık yüzde 20'lik bir artışa işaret etse de, bölgeye uluslararası geliş sayısı pandemi öncesi seviyelerin çok altında kaldı.

Uluslararası Yabancı Ziyaretçi Dağılımı

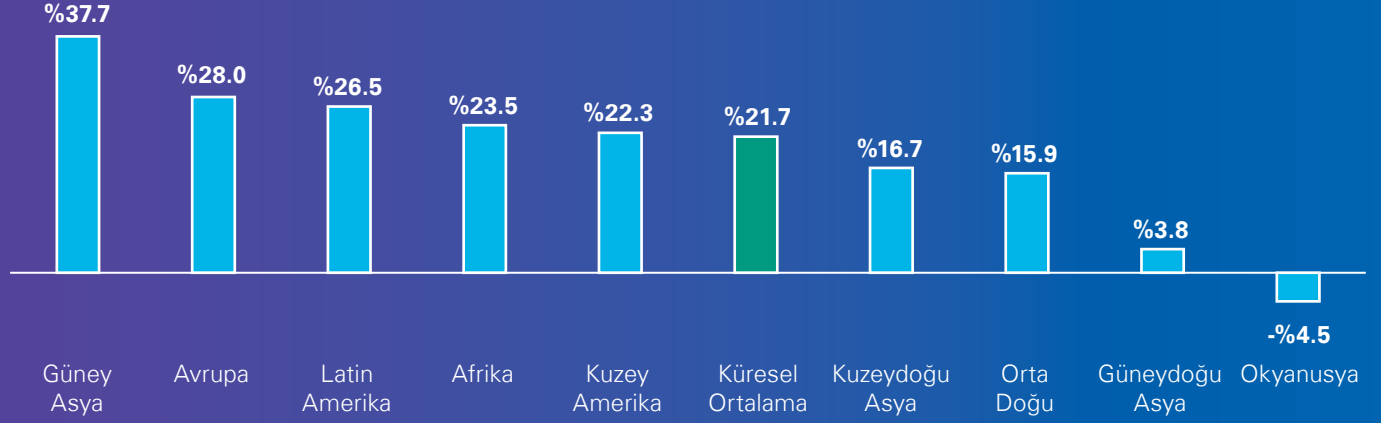
Kaynak: Statista

Bölgesel performanslar olumlu yönde gelişmekte

Turizm sektöründe genel itibarıyla yukarı yönlü hareketler dikkat çekmekte ve 2021 yılında geçen yıla göre küresel ortalama dâhil olmak üzere performanslarda olumlu yönde artış yaşanmakta. Pandeminin çıkış noktası olan Çin'i de içine alan Kuzeydoğu Asya bölgesi de dâhil olmak üzere genel olarak gelişme söz konusu. Hindistan'ı da içine alan Güney Asya bölgesindeki %37'lik gelişme ve anakaradan uzak olan olup, pandemiden görece az etkilendiği algısı bulunan Okyanusya bölgesindeki daralma ise dikkat çekici konumda.

Bölgelere Göre 2021 Performans Oranları

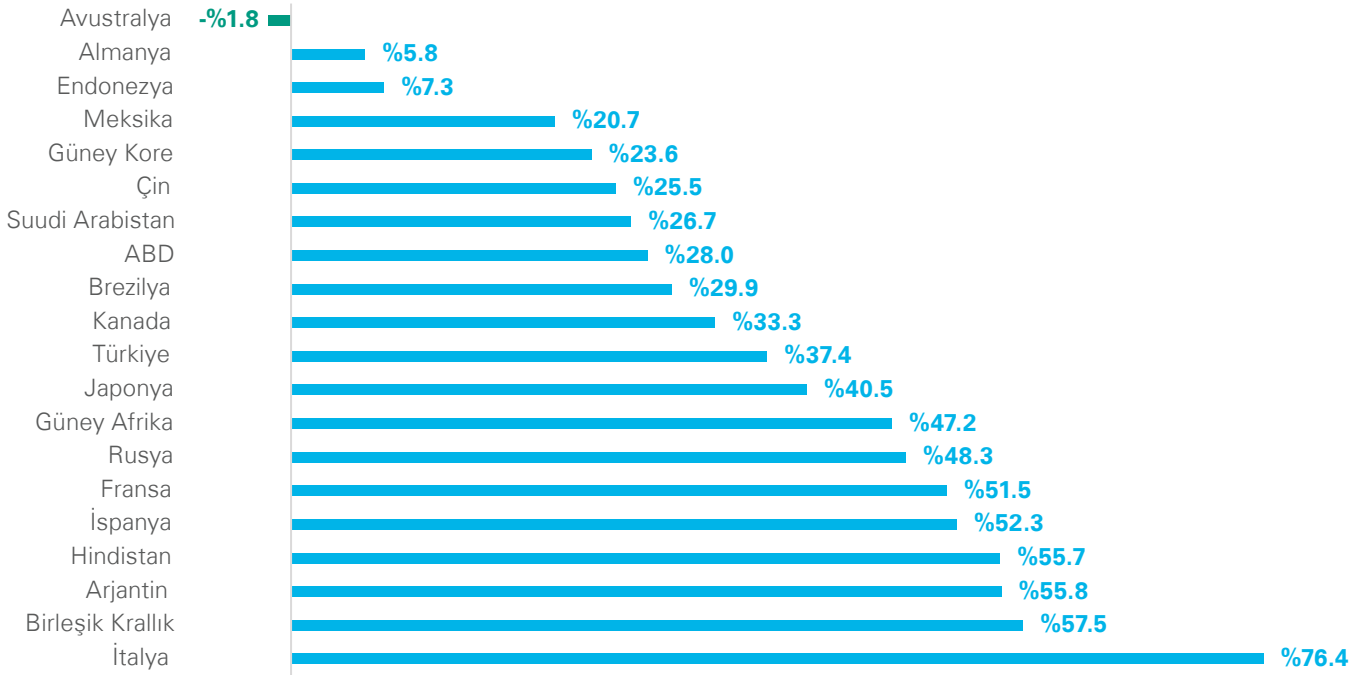
Kaynak: WTTC

Yurt içi harcamalar- 2021 yılı yıllık değişim oranları

Pandemi sürecinde alınan önlemlerin yurt içinden ziyade yurt dışı turizm faaliyetlerini etkilediği görülüyor. G20 ülkelerinde yaşanan artış oranları, yurt içi ve yurt dışı kalemler olarak ayrıştırıldığında yurt dışı faaliyetlerinde daha büyük artış görülüyor. Ülkelerin artış oranlarının aritmetik ortalamaları, yurt içi harcamalar için %36 iken yurt dışı harcamalar için -%10,8 seviyesinde.

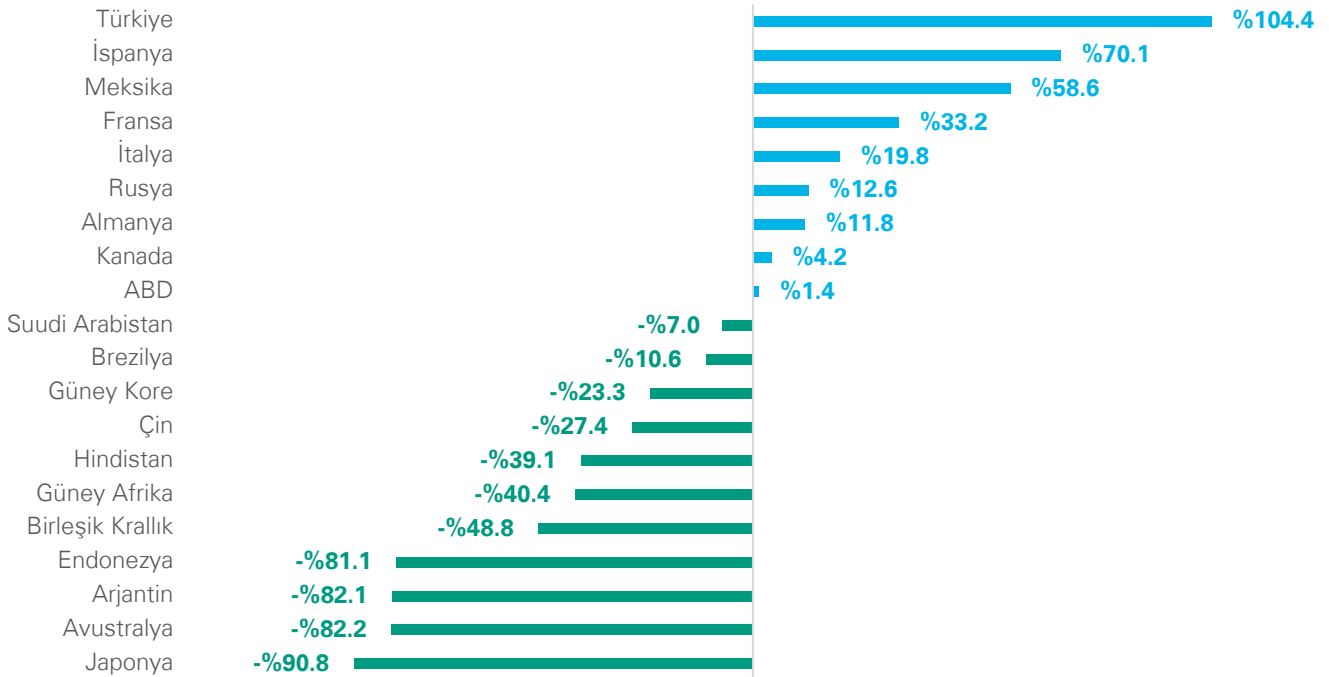
Bu dağılıma ülkeler bazında baktığımızda, yerel tercihlerin birbirlerinden ne kadar ayrıştığını görebiliyoruz. Örneğin Avustralya'da yurt dışı turizm harcamaları 2021 yılında %82,2 daralırken yurt içi harcamalarda %1,8 seviyesinde daralma mevcut. Bu değerler ülkeyi bir listede son, diğer listede ilk sıraya taşıyor.

Yurt İçi Harcamalar- 2021 Yılı Yıllık Değişim Oranları

Kaynak: WTTC

Yurt Dışı Harcamalar- 2021 Yılı Yıllık Değişim Oranları

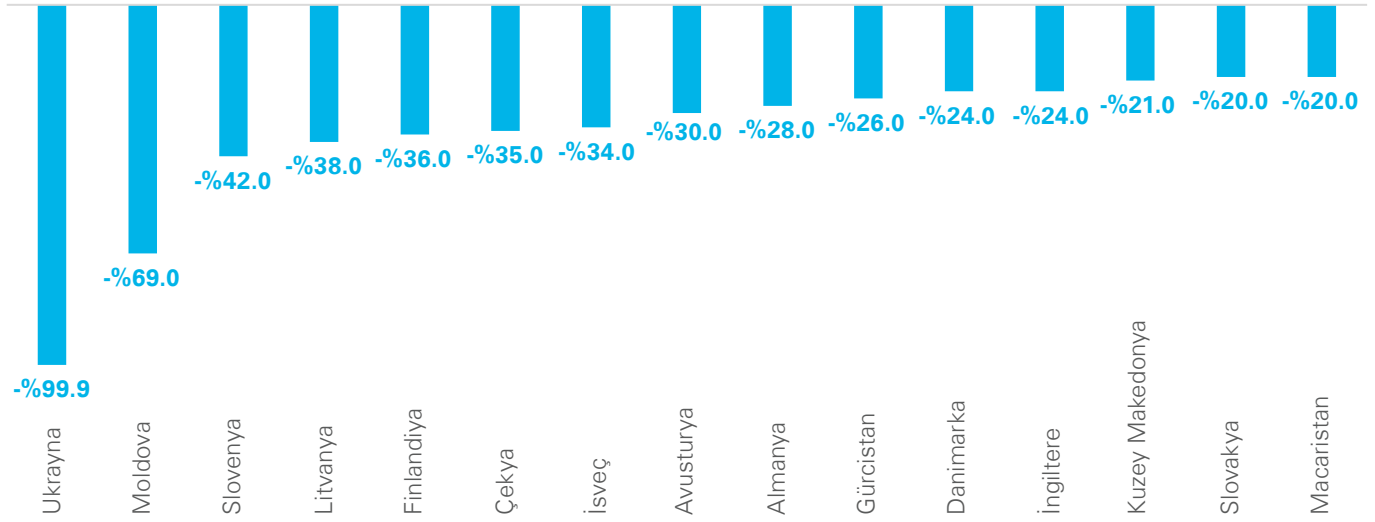
Kaynak: WTTC

Ukrayna-Rusya etkileri

Savaştan önce, dünya ekonomisi pandemi sebebiyle düzensiz de olsa güçlü bir toparlanma yolundaydı. Ancak Ukrayna'daki çatışma ve Çin'de sıfır Covid politikası nedeniyle kapanmalarla şiddetlenen tedarik zinciri kesintileri toparlanmaya ciddi bir darbe vurdu.

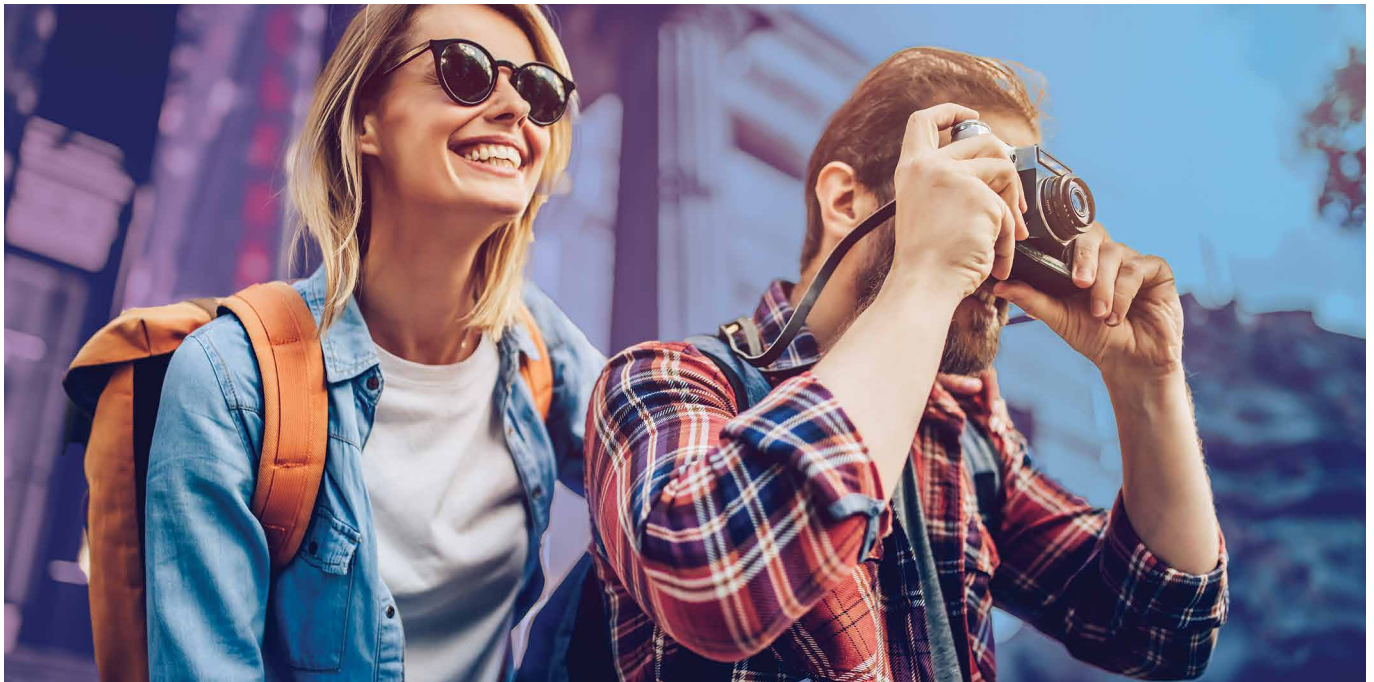
En çok etkilenen ülkeler ise enerji ithalatı ve mülteci akınları yoluyla savaşa yüksek oranda maruz kalan Avrupa'da bulunuyor. Bu bağlamda, 2022 yılında Avrupa ülkelerinde uçuş sayılarında ciddi azalışlar dikkat çekmekte.

Avrupa Ülkelerinin Uçuş Sayılarındaki Düşüş (24 Şubat 2022-11 Mayıs 2022)

Kaynak: UNWTO

Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline tepki olarak dünya çapında uygulanan yaptırımlar nedeniyle seyahat edemeyen Rus turistlerin çıkışı turizm sektörünü vurdu. 2020 yılında Rus turistler dünya çapında 9,1 milyar dolar, Ukrayna'lı turistler ise 4,7 milyar dolar gelir sağladı ve turizm gelirlerinin yüzde 3' ünü oluşturdu. Pandemi öncesi dönem olan 2019 yılında bu rakamlar sırasıyla 36 milyar dolar ve 8,5 milyar dolardı.

Enflasyonist baskıların artışı

Dünya çapındaki ülkeler, enflasyonist baskıları artıran, reel gelirler ile harcamaları kısıtlayan ve toparlanmayı daha da yavaşlatan yüksek emtia fiyatlarından etkileniyor.

Ukrayna'daki savaş, 2021'de ve 2022'nin başlarında küresel ekonomide görülen COVID-19 ile ilgili arz darboğazlarından yükselen enflasyona hızlı bir son verme umutlarını boşa çıkardı.

Yüksek gıda ve enerji fiyatları ve tedarik zinciri sorunlarının devam eden kötüleşmesi, tüketici fiyat enflasyonunun daha sonra ve önceden öngörülenden daha yüksek seviyelerde zirve yapacağını ima ediyor.

Yeni OECD tahminleri, savaşın Almanya, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 40 yılın en yüksek seviyelerine ulaşan enflasyon üzerindeki büyük ve küresel etkisini gösteriyor.

Tedarik zinciri ve emtia fiyat baskılarında kademeli bir azalma ve artan faiz oranlarının etkisi 2023 yılına kadar hissedilmeye başlanacak, ancak yine de çekirdek enflasyonun yılsonunda birçok büyük ekonomide merkez bankası hedeflerinde veya üzerinde kalacağı tahmin ediliyor.

Statista tarafından yapılan bir ankette ankete katılan Avrupalıların çoğu, enflasyonun seyahat etme heveslerini etkilediğine inanıyor. Genel olarak, örneklemin yüzde 30'u fiyatlardaki artışın seyahat etme isteklerini çok etkilediğini belirtti. Buna karşılık, ankete katılanların yalnızca onda biri enflasyonun seyahat isteği üzerinde hiçbir etkisi olmadığını inanıyor.

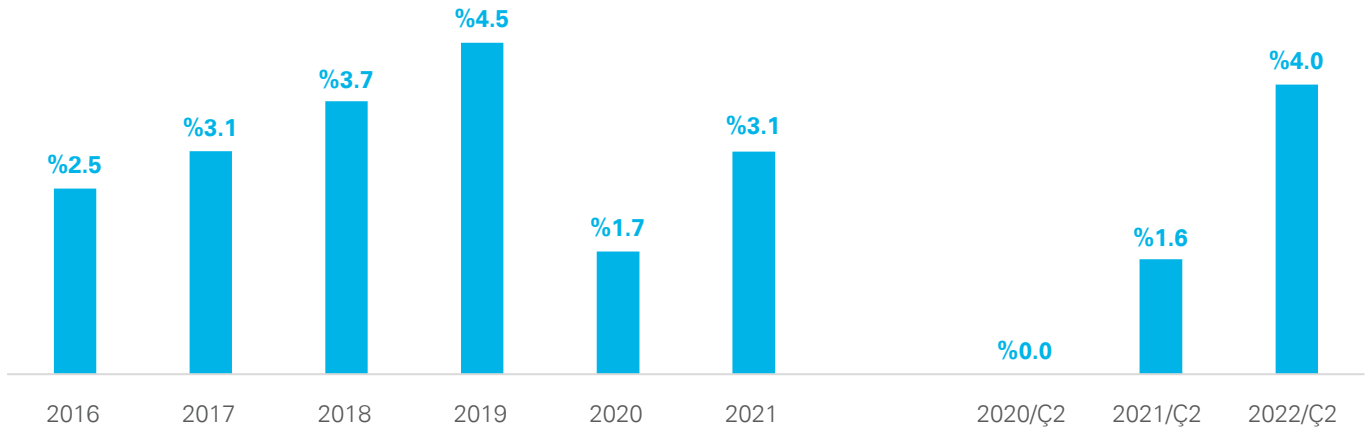

Yerel görünüm

Turizm sektörünün Türkiye'nin ekonomik kalkınması için önemi tartışılmaz boyutlardadır. Pandemi dönemine kadar turizm gelirlerinin Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasıla ve gayri safi milli hasıla içindeki payları sürekli artış göstermiştir.

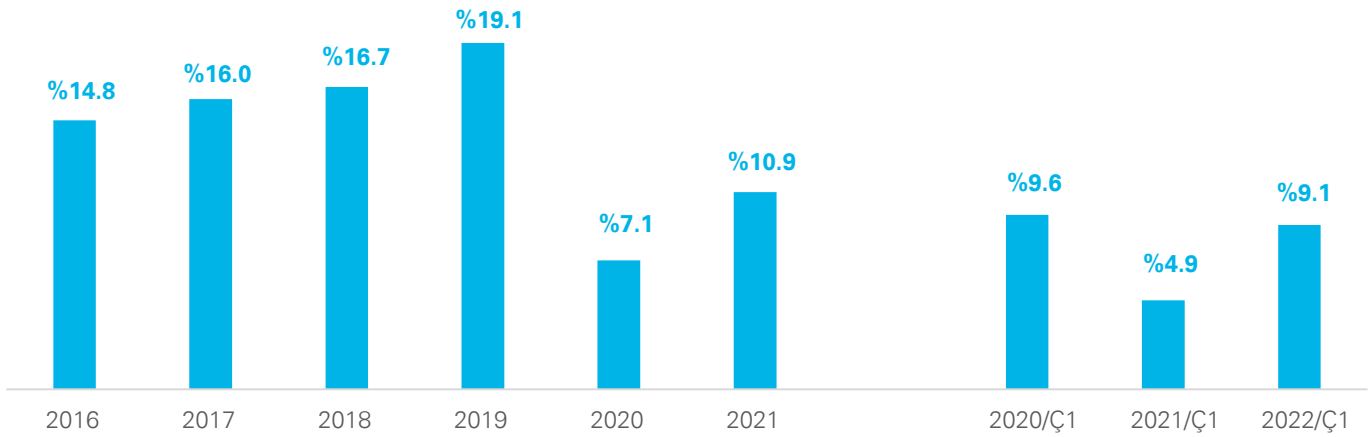
Tıpkı dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de sektör yaralarını sarmaya başladı. Türkiye'nin turizm geliri, pandemi etkisinin olumsuz yansımalarının sürdüğü 2021'de bir önceki yıla göre yüzde 103 artarak 24 milyar 482 milyon 332 bin dolara yükseldi. Ancak hala veriler pandemi öncesi dönem olan 2019 yılının hayli altında. Beklentiler 2022 yılında pandemi öncesi döneme daha da yaklaşılacağı yönünde.

Turizm Geliri / GSYH

Kaynak: TÜİK

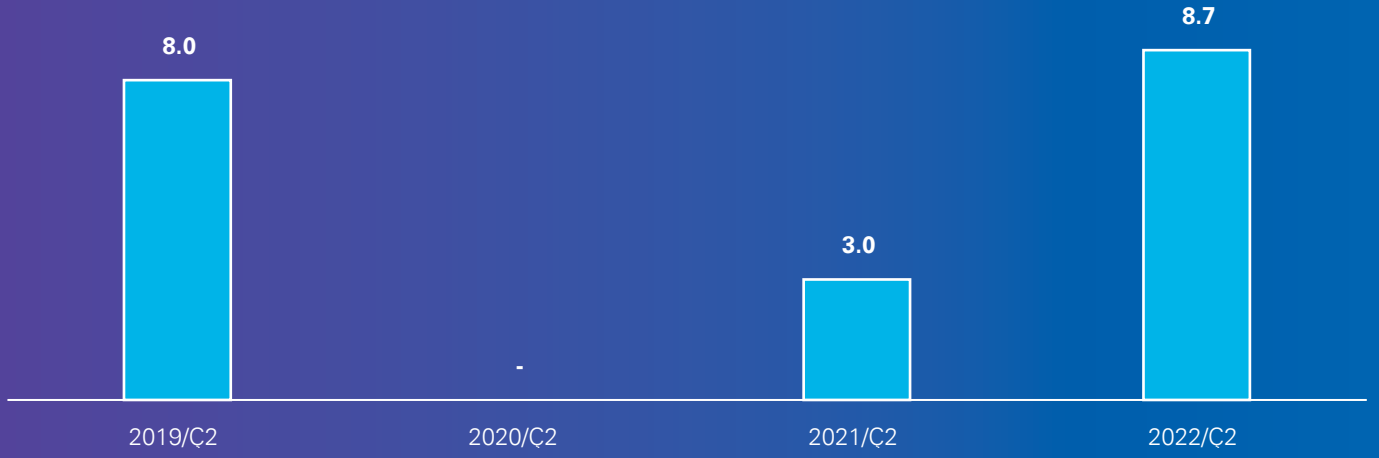
Turizm Gelirleri (Milyar USD)

Kaynak: TÜİK

Turizm geliri ikinci çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 190 artarak 8 milyar 717 milyon 103 bin dolar oldu. Turizm gelirinin (cep telefonu dolayım ve marina hizmet harcamaları hariç) yüzde 83,8' i yabancı ziyaretçilerden, yüzde 16,2' si ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edildi. Bu çeyrekte yapılan harcamaların 6 milyar 273 milyon 64 bin dolarını kişisel harcamalar, 2 milyar 444 milyon 39 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Turizm Gelirleri Çeyrek Dönemler (Milyar USD)

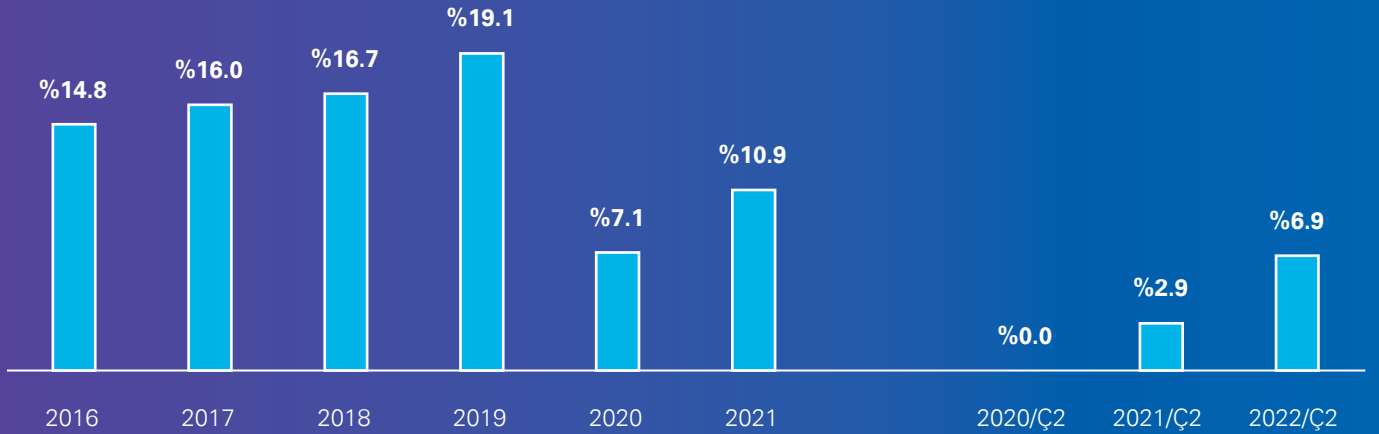

Kaynak: TÜİK

Diğer verilerde olduğu gibi turizm gelirlerinin toplam ihracat içindeki payını gösteren verilerde de pandemi öncesine dönüş mevcut. 2020 yılında ihracat hacmi 169,7 milyar USD turizm gelirleri ise 12,1 milyar USD iken pandeminin etkilerinin kaybolmaya başladığı 2021 yılında bu rakamlar sırasıyla 225,3 milyar USD ve 24,5 milyar USD olarak gerçekleşti.

2021 yılının son çeyreğinde yaşanan toparlanma ile turizm gelirlerinin toplam ihracattaki payı yüzde 10,9 oldu. 2022 yılının ikinci çeyreğinde ihracat gelirleri 125,9 milyar USD iken turizm gelirleri 8,7 milyar USD olarak gerçekleşti. 2022' nin ikinci çeyreğinde Rusya ve Ukrayna haricindeki tüm pazarlarda pandemi öncesine dönüş turizm gelirlerinin toplam ihracata oranını da beklenen seviyelere çekti.

Turizm Geliri / Toplam İhracat

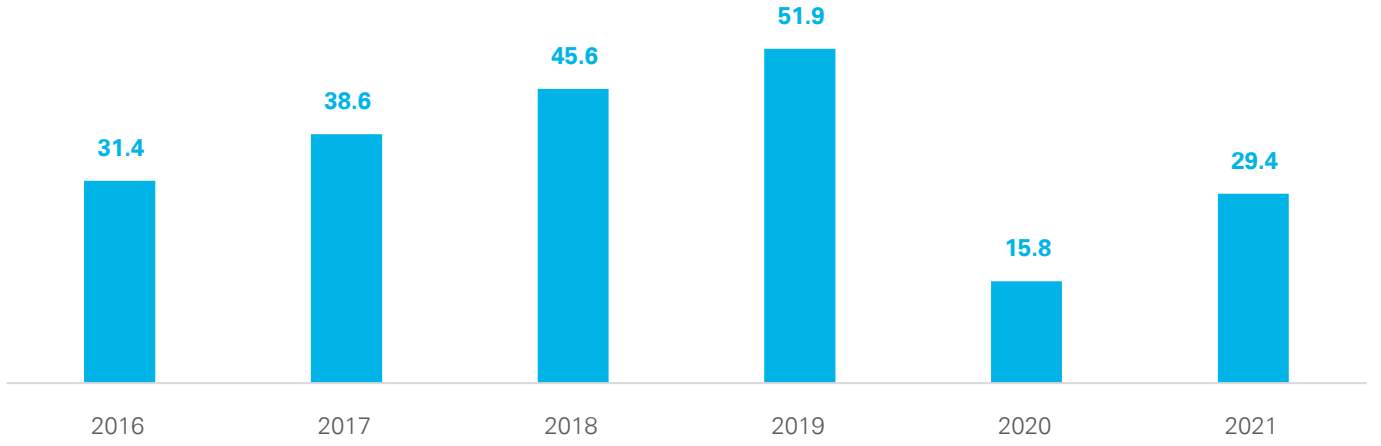
Kaynak: TÜİK

Rusya ve Ukrayna Pazarı Hariç

Ziyaretçi Sayılarındaki Tablo Olumlu

Türkiye'den çıkış yapan ziyaretçi sayısı, 2021'de bir önceki yıla göre yüzde 85,5 artarak 29 milyon 357 bin 463 kişiye yükseldi. Bunların yüzde 81,5'ini (23 milyon 940 bin 21 kişi) yabancılar, yüzde 18,5'ini ise (5 milyon 417 bin 442 kişi) yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturdu.

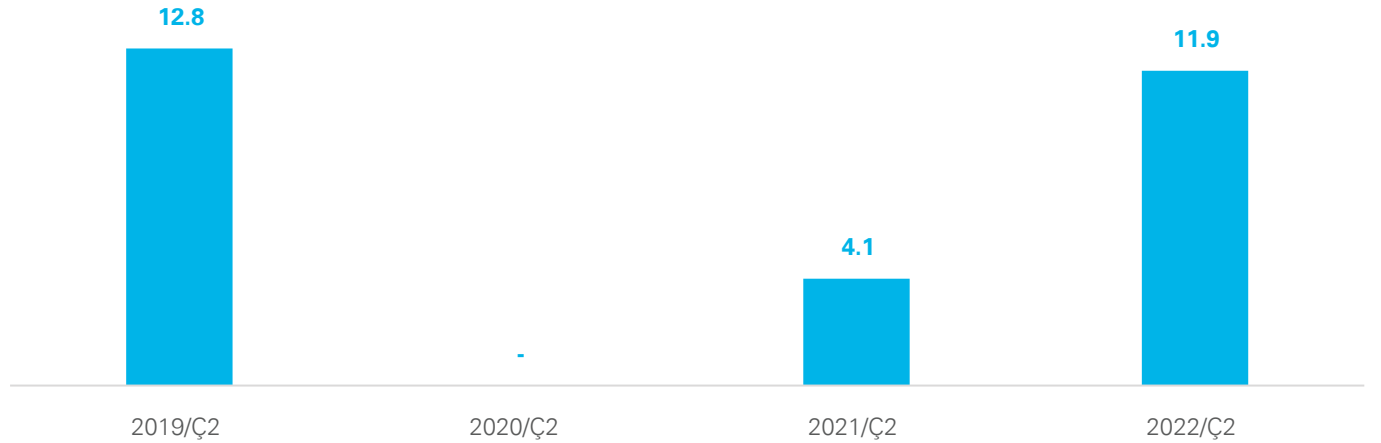
Ziyaretçi Sayısı (Milyon)

Kaynak: TÜİK

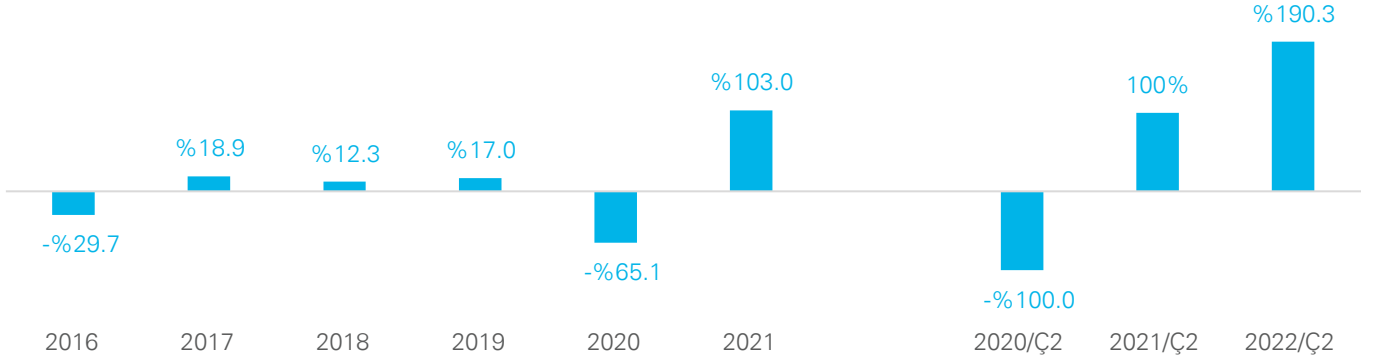
Ülkemizden çıkış yapan ziyaretçi sayısı 2022 yılı 2. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 193,6 artarak 11 milyon 939 bin 131 kişi oldu. Bunların yüzde 87'sini 10 milyon 382 bin 68 kişi ile yabancılar, yüzde 13'ünü ise 1 milyon 557 bin 63 kişi ile yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturdu.

Ziyaretçi Sayısı Çeyrek Dönemler (Milyon)

Kaynak: TÜİK

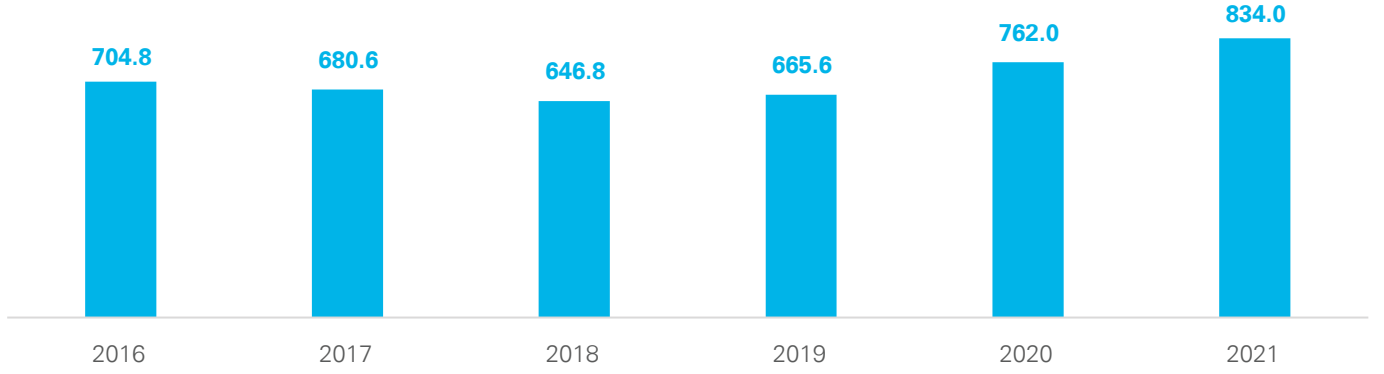
TG Değişim Oranı

Kaynak: TÜİK

2021 yılı değerlendirildiğinde; geceleme yapanların ortalama gecelik harcaması 66 dolar, yabancıların ortalama gecelik harcaması 73 dolar, yurtdışında ikamet eden vatandaşların ortalama gecelik harcaması ise 50 dolar oldu.

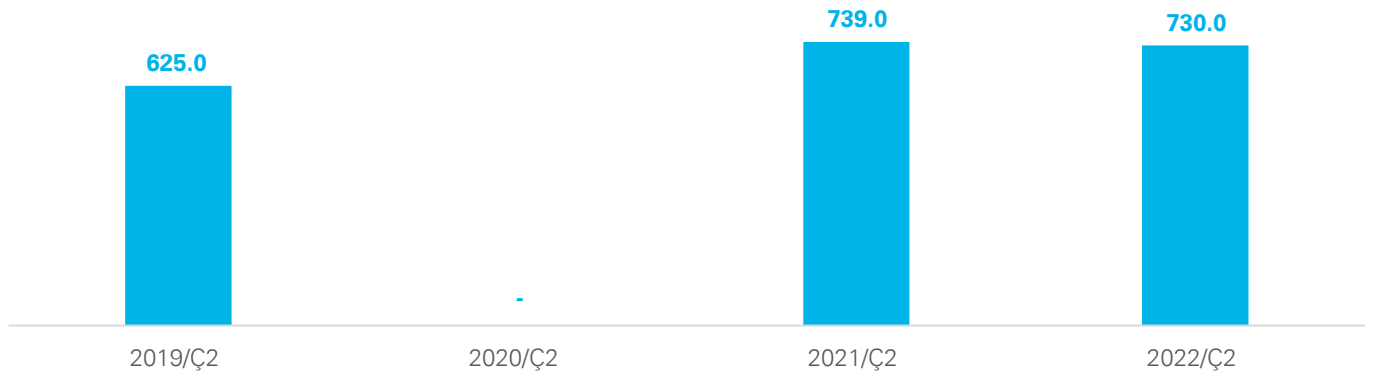
Kişi Başına Ortalama Harcama (USD)

Kaynak: TÜİK

2022'nin ikinci çeyreğinde ise geceleme yapan yabancıların ortalama gecelik harcaması 81 dolar, yurt dışında ikamet eden vatandaşların ortalama gecelik harcaması ise 65 dolar oldu.

Kişi Başına Ortalama Harcama Çeyrek Dönemler (USD)

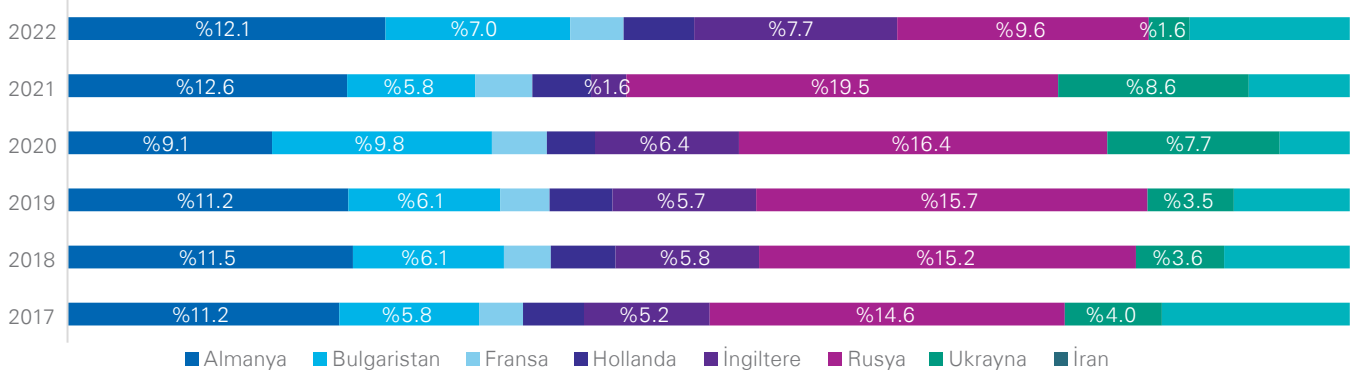

Kaynak: TÜİK

2021 yılında Türkiye'nin en çok turist ağırladığı 5 ülke sırasıyla Rusya, Almanya, Ukrayna, Bulgaristan ve İran oldu. Rusya ve Ukrayna'dan gelen turistler ise toplam pazarın yaklaşık yüzde 30'unu oluşturuyor.

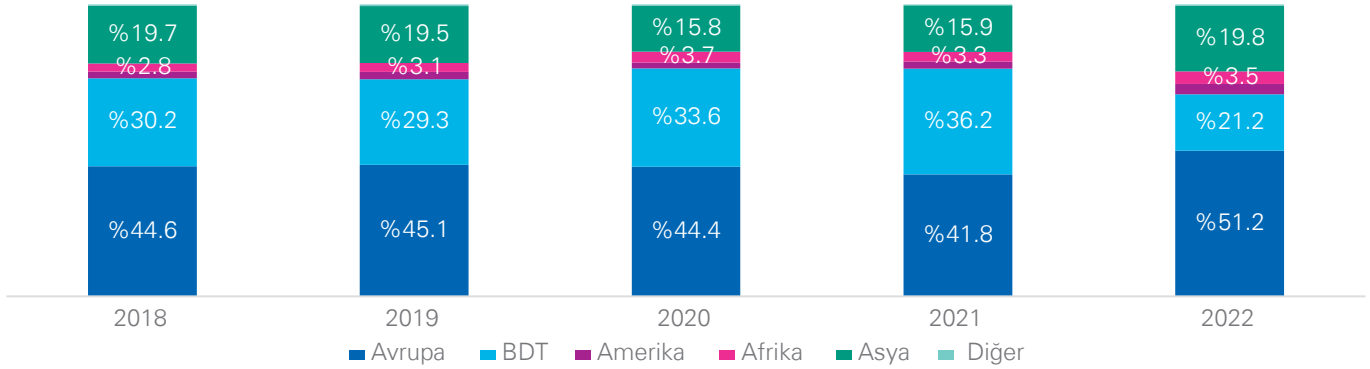
Şüphesiz ki Rusya-Ukrayna krizi Türkiye'yi çok farklı boyutlarda etkiledi. Bu etkilerin en çok hissedildiği sektörlerden biri ise turizm sektörü. 2022 yılının ilk yarısına bakıldığında birçok ülkenin ziyaretçi sayıları pandemi öncesi dönem olan 2019 yılı rakamlarının da üzerine çıkmışken Rusya ve Ukrayna ziyaretçi sayıları 2019 yılının bir hayli altında. Örneğin Temmuz 2019 ve Temmuz 2022 karşılaştırıldığında Almanya'dan gelen ziyaretçi sayısı %20 artmışken Rusya ve Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısı sırasıyla %32 ve %70 azalmıştır.

Yabancı Ziyaretçilerin Ülke Bazında Dağılımları

Kaynak: TCMB

Yabancı Ziyaretçi Dağılımı

Kaynak: TCMB

Beklentiler

Pandemi öncesi seviyelere dönüş beklentileri

Turizm sektörünün pandemi sonrasında nasıl ve ne yöne evrileceğine ilişkin çeşitli gelişmeler yaşanmakta. Özellikle 2022 yılının ilk çeyreğinde beklenenden daha güçlü sonuçların gerçekleşmesi ve uçuş sayılarındaki önemli artış pandemi öncesi seviyelere dönüş beklentilerinin olumlu yönde arttığını gösteriyor. Aşı kampanyalarının ilerlemesi ve dünya çapında bir dizi kısıtlamanın kaldırılması sayesinde rakamlar kriz öncesi elde edilen rakamlardan uzak olsa da, uluslararası turizm toparlanmaya başladı.

Açıklanan verilere göre 2021 yılında gerçekleşen uluslararası seyahat sayısı 400 milyon seviyesinden 415 milyona yükseldi. Yaşanan artışa rağmen uluslararası seyahat sayısı, pandemi öncesi dönem olan 2019 yılının %72 altında kaldı.

UNWTO tarafından yayınlanan verilere göre; uluslararası turist ziyaretlerini, seyahat kısıtlamalarını kaldırmaya devam etme oranı, Ukrayna'daki savaşın evrimi, olası yeni küresel salgınlar, ekonomik koşullar, özellikle enflasyon ve enerji fiyatları dâhil çeşitli koşullara bağlı olarak, sektör profesyonelleri pandemi öncesindeki seviyelere 2024 yılı veya sonrasında ulaşılacağı öngörüsünde bulunuluyor.

Sektörün pandemi öncesi seviyelere ne zaman döneleceğine dair beklentileri

Kaynak: UNWTO

2020 ve 2021'deki benzeri görülmemiş düşüşün ardından, uluslararası turizmin 2022'de kademeli toparlanmaya devam etmesi bekleniyor. Çoğu destinasyon seyahat kısıtlamalarını hafifletilmesi veya kaldırılması bastırılmış talebin serbest bırakılmasına katkıda bulundu.

2021 yılında nefes almaya başlayan turizm sektörü 2021'e kıyasla çok daha iyi bir performansla 2022 yılına merhaba dedi. Bununla birlikte, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, Covid ile ilgili seyahat kısıtlamalarının halen yürürlükte olması, mevcut ekonomik belirsizliklere halen sektör üzerinde baskı yaratmakta.

Ukrayna'daki savaş, küresel ekonomik ortama yeni zorluklar getirdi ve küresel seyahate olan güvenin geri dönüşünü engelleme riskleri taşıyor. Saldırının, zaten zorlu olan ekonomik koşullara daha fazla baskı eklediği, tüketici güvenini baltaladığı ve yatırım belirsizliğini arttırdığı kesin.

OECD; küresel ekonomik büyümenin 2022 yılında önceden tahmin edilenden yüzde 1'den fazla düşük olabileceğini, yılın başında zaten yüksek olan enflasyonun ise en az yüzde 2,5 daha yüksek olabileceğini tahmin ediyor.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'ne göre, petrol fiyatlarındaki son artış (Brent 10 yılın en yüksek seviyelerine ulaştı) artan enflasyon konaklama ve ulaşım hizmetlerini daha pahalı hale getirerek işletmelerin ve tüketicilerin satın alma gücü ve tasarrufları üzerinde ekstra baskı yaratıyor.

Öte yandan COVID 19 salgınının ardında bıraktığı en önemli etki belki de tüketici davranışları. Bireylerin pandemi sürecinde yaşadığı psikolojik baskı nedeniyle yeni yerler görüp stres atma istekleri daha da arttı. Uzun süre kapalı alanda kalmama isteği, seyahatlerde daha kısa ve kalabalık olmayan lokasyonların tercih edilmesine neden oldu.

Türkiye penceresinde ise 2022 yılı yazında rekor ziyaretçi sayısı beklentisi bulunmakta. 2021 yılında ortalama 834 dolar olan ziyaretçi başına gelir 2022 yılı ilk altı ay ortalamasında 787,5 dolara düştü. 2023 hedefi ise ziyaretçi başına 867 dolar ve kişi başı gecelik 86 dolar harcama oranı.

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın kurulmasının, etkin tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesinin, tatilini Türkiye'de geçirecek bireylerin sağlık durumları için alınması önerilen bir dizi tedbirleri tanımlayan Güvenli Turizm Sertifikası'nın hayata geçirilmesinin olumlu katkıları etkin bir şekilde devam etmekte. Ülkemiz için önemi tartışılmaz olan Rusya ve Ukrayna ziyaretçi sayıları düşse de genel görünümde olumlu hava hakimiyetini sürdüreceği gibi görünüyor.

İletişim:

Mert Öner

Turizm Sektör Lideri,
Vergi Bölümü Şirket Ortağı
moner@kpmg.com

Detaylı bilgi için:

KPMG Türkiye
Clients & Markets
tr-fmmarkets@kpmg.com

İstanbul

İş Kuleleri Kule 3 Kat 1-9
34330 Levent İstanbul
T : +90 212 316 6000

Ankara

The Paragon İş Merkezi Kızılırmak Mah. Ufuk
Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2 Kat:13
Çukurambar 06550 Ankara
T: +90 312 491 7231

İzmir

Folkart Towers Adalet Mah. Manas Bulvarı
No:39 B Kule Kat: 35 Bayraklı 35530 İzmir
T : +90 232 464 2045

Bursa

İnallar Cadde Plaza, Balat Mahallesi
Mudanya Yolu Sanayi Caddesi No: 435
K:5 D:19-20 Nilüfer
T : +90 232 464 2045

kpmg.com.tr
kpmgvergi.com

© 2022 KPMG Yönetim Danışmanlığı A.Ş., şirket üyelerinin sorumluluğu sundukları garantiyle sınırlı özel bir İngiliz şirketi olan KPMG International Limited ile ilişkili bağımsız şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonuna üye bir Türk şirkettir. Tüm hakları saklıdır.

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Doğru ve zamanında bilgi sağlamak için çalışmamıza rağmen, bilginin alındığı tarihte doğru olduğu veya gelecekte olmaya devam edeceği garantisizdir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG adı ve KPMG logosu, bağımsız üye şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonun lisansı altında tescilli ticari markalardır. KPMG International Limited ve ilişkili kuruluşları müşterilere herhangi bir hizmet sunmamaktadır. © 2022 KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., şirket üyelerinin sorumluluğu sundukları garantiyle sınırlı özel bir İngiliz şirketi olan KPMG International Limited ile ilişkili bağımsız şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonuna üye bir Türk şirkettir. Tüm hakları saklıdır.